

Uchwała nr 68/2023
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 11 maja 2023 r.

dotycząca Sprawozdania z działalności
Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej za rok 2022

Na wniosek Ministra Edukacji i Nauki z dnia 13 kwietnia 2023 roku (pismo DWM-WUM-SWN.0774.1.2023.JB) Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego stosownie do art. 330 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. z 2023 r. poz. 742) rozpatrzyła Sprawozdanie z działalności Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej za rok 2022, oceniając realizację strategicznych celów i zadań Agencji **pozytywnie**.

Działalność NAWA w roku 2022 została pod wpływem zdarzeń w skali globalnej, będących konsekwencją agresji Rosji na Ukrainę oraz pandemii COVID-19, dostosowana do sytuacji. Agencja zareagowała na kryzys w Ukrainie natychmiast, już w marcu uruchamiając program *Solidarni z Ukrainą*, który umożliwił ponad 1500 studentom i doktorantom podjęcie studiów lub kursów dokształcających. Od września inicjatywa wsparcia była kontynuowana w formie finansowania współpracy instytucjonalnej między polskimi uczelniami zrzeszonymi w sieci Uniwersytetów Europejskich a ich ukraińskimi partnerami.

Z wyjątkiem programu *Solidarni z Ukrainą*, oferta programowa NAWA w sprawozdawanym roku nie uległa istotnym zmianom. Należy docenić utrzymanie programu *Granty Interwencyjne NAWA*, uruchomionego w związku z pandemią COVID-19. Z uwagi na ciągły nabór i krótki czas oceny (20 dni roboczych), program ten umożliwi podjęcie międzynarodowych badań w krótkim czasie od momentu pojawienia się badanego zdarzenia i jest odpowiedzią na szybko zmieniającą się sytuację na świecie.

W kontekście obecnej sytuacji międzynarodowej warto podkreślić wagę programu *Anders NAWA*, który pozwolił sfinansować w Polsce studia wyższe dla ponad 2700 kandydatów polskiego pochodzenia. Program ten stanowi ważny element realizacji strategii promowania wysokiej jakości edukacji uniwersyteckiej w Polsce i zasługuje na kontynuację.

Programy NAWA docierają do coraz szerszej grupy odbiorców w kraju. W 2022 roku 39 nowych ośrodków dołączyło do realizacji projektów NAWA, głównie w ramach programu *Welcome to Poland NAWA*. Warto zauważyć, że w mniejszych ośrodkach akademickich przeważają beneficjenci krótkookresowych programów wyjazdowych – CEEPUS i wymiany bilateralnej.

W 2022 roku nieznacznie spadła w porównaniu do roku 2021 liczba beneficjentów NAWA, w szczególności beneficjentów indywidualnych. Liczba wnioskodawców w programach NAWA skierowanych do studentów utrzymywała się na poziomie zbliżonym do lat poprzednich. Jednak w programach dla naukowców widoczny był spadek liczby osób wnioskujących o finansowanie NAWA. Zarówno w programach przyjazdowych (*ULAM, Polskie Powroty NAWA*), jak i w wyjazdowym (*Bekker*) odnotowano o około 50% mniej wniosków. Prawdopodobnie jest to skutek niestabilnej sytuacji międzynarodowej niesprzyjającej planowaniu podróży, ale warto analizować to zjawisko z innej perspektywy. Mimo mniejszej liczby wnioskodawców, wskaźniki sukcesu utrzymano na zakładanym poziomie, co oznacza, że wydano mniej środków na te flagowe i ważne programy.

Niepokoii fakt, że NAWA z roku na rok obsługuje coraz więcej spraw (około 29 000 w 2021 i około 31 300 w 2022). Zwłaszcza, że wzrost ten w ostatnich dwóch latach jest generowany przez większą liczbę osób zdających egzaminy certyfikacyjne z języka polskiego (wzrost o 16,6% w porównaniu z rokiem 2021) oraz liczbę wniosków o informację o zagranicznych dyplomach (wzrost o 22%), a nie przez wnioski związane z programami dla naukowców, które

stanowią kwintesencję funkcjonowania NAWA oraz są kluczowe z punktu widzenia rozwoju wymiany akademickiej.

W roku 2022 po raz drugi dokonano pomiaru wskaźników wskazanych w *Kierunkowym planie działania na lata 2021-2027*. W ramach czterech celów osiągnięto zaplanowane wartości. Jedyne wskaźnik liczby instytucji, które po raz pierwszy w roku sprawozdawczym współpracowały z NAWA w zakresie wydarzeń i kampanii promocyjnych, był niższy od zaplanowanego (jedna instytucja zamiast planowanych dwóch).

W raporcie za rok 2022 znalazły się dane bibliometryczne pokazujące skuteczność programu Bekkera. Zgodnie z raportem 30% publikacji stypendystów tego programu ukazało się na łamach 10% najlepiej i najczęściej cytowanych czasopism naukowych na świecie. Taki wynik sugeruje prawidłowe prowadzenie programu oraz jego korzystny wpływ na rozwój indywidualnych ścieżek kariery. Warto rozszerzyć analizę wymiernych wskaźników skuteczności na inne programy.

Biorąc pod uwagę dane statystyczne, relatywnie niewielki odsetek projektów (2,46%) przyczynia się do wzrostu gospodarczego i godnej pracy. NAWA może rozważyć w przyszłości działania lub programy, które wyjdą naprzeciw rozwijającemu się międzynarodowemu trendowi włączania instytucji akademickich w procesy rozwoju społecznego.

NAWA podjęła działania mające na celu rozwój bazy ekspertów. Pod koniec roku otworzono nabór recenzentów powiększając bazę o 93 nowe osoby. Doceniając te działania, należy zauważyć, że proces oceny eksperckiej wciąż stanowi problem. Pomimo starań, w 2022 roku mniejsza liczba ekspertów (403) współpracowała z NAWA przy ocenie wniosków i raportów niż w roku poprzednim (687).

Wyzwaniem dla NAWA pozostają również kwestie kadrowe i organizacyjne. Na koniec grudnia 2022 zatrudnienie kształtowało się na poziomie 96,70 etatu, co oznacza wzrost o 9,6 etatu w porównaniu z rokiem 2021. Niemniej problemy ze znalezieniem odpowiednich kandydatów oraz duża rotacja pracowników nie pozwalają na długoterminowe zapełnienie wakatów (8,30 etatów w 2022). Fluktuacja kadr w 2022 roku wyniosła 23,5% i była wyższa w stosunku do roku 2021 o 5,4%. Tak wysoki wskaźnik przekłada się na organizację pracy i efektywność działania.

Wydatki na programy własne w 2022 roku osiągnęły poziom z 2019 roku. Biorąc pod uwagę inflację, należy uznać, że realne środki przeznaczone na ten cel są niższe niż przed pandemią. Wydatki na zadania zlecone przez ministrów były najwyższe w historii Agencji osiągając 40 mln zł. Z puli tej 66% zostało przeznaczone na program Solidarni z Ukrainą.

W 2022 roku Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej funkcjonowała sprawnie mimo trudnej sytuacji międzynarodowej, wyzwań kadrowych, finansowych oraz nadmiernego obciążenia nowymi obowiązkami. Rada widzi jednak konieczność odciążenia NAWA od zadań niezwiązanych z jej celem statutowym, z niepokojem obserwując stopniową zmianę charakteru Agencji.

Uchwałą otrzymuje Minister Edukacji i Nauki.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Marcin Pałys